

Papa Francisc
despre familie, credință și rolul Bisericii în secolul XXI

DESPRE CER ȘI PĂMÂNT

JORGE
BERGOGLIO
ABRAHAM SKORKA

*Curtea
veche*

CUPRINS

<i>Dialogul ca experiență</i> , de Abraham Skorka	5
<i>Frontispiciul ca oglindă</i> , de Jorge Bergoglio	9
1. Despre Dumnezeu.....	11
2. Despre diavol	15
3. Despre atei.....	18
4. Despre religii.....	21
5. Despre liderii religioși.....	27
6. Despre discipoli	35
7. Despre rugăciune.....	43
8. Despre vină.....	50
9. Despre fundamentalism	52
10. Despre moarte	57
11. Despre eutanasiere.....	65
12. Despre bătrâni	68
13. Despre femeie	72
14. Despre avort.....	75
15. Despre divorț	77
16. Despre căsătoria dintre persoanele de același sex.....	79
17. Despre știință	84
18. Despre educație	88
19. Despre politică și putere.....	92
20. Despre comunism și capitalism.....	103
21. Despre globalizare.....	107
22. Despre bani	109
23. Despre sărăcie	113
24. Despre Holocaust	120

25. Despre anii '70	129
26. Despre unele fapte istorice:	
Conquista, socialismul și peronismul.....	133
27. Despre conflictul arabo-israelian și alte conflicte	140
28. Despre dialogul dintre religii	146
29. Despre viitorul religiilor	148

Dialogul ca experiență

ABRAHAM SKORKA

„Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând...”¹ Aceasta este prima atestare a unui dialog pe care îl întâlnim în Biblie. Singura creatură căreia i se adresează Creatorul în acest sens este ființa umană. Din însăși relatarea Facerii rezultă că individul se caracterizează prin capacitatea sa deosebită de a întreține relații cu natura, cu aproapele său, cu sine însuși și cu Dumnezeu.

Aceste legături pe care le stabilește omul nu reprezintă însă compartimente etanșe și independente unul de altul. Relația cu natura se naște din observație și din intima elaborare a ceea ce s-a observat; cu aproapele său, din sentimentele și experiențele trăite; și cu Dumnezeu, din străfundurile ființei, alimentată de toate lucrurile anterioare și ca urmare a dialogului cu sine însuși.

Adevăratul dialog te obligă să încerci să-ți cunoști și să-ți înțelegi interlocutorul și marchează esența existenței omului gânditor; după cum se exprimă — în felul său — Ernesto Sábato în prologul la *Uno y el universo*²: „Unu pornește într-o călătorie spre meleaguri îndepărtate, ori caută să cunoască oameni, ori cercetează natura, ori îl caută

¹ Facerea, 1, 28. Toate citatele biblice sunt extrase din *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București [retipărire a ediției din 1982]. (n. trad.)

² Ediție definitivă, Seix Barral, Buenos Aires, 1995.

pe Dumnezeu; apoi își dă seama că năluca pe care o urmărește este însuși Unu.“

În dialogul cu aproapele său, cuvintele sunt simple vehicule comunicante al căror sens, în anumite aspecte, nu este întotdeauna același nici chiar pentru membrii unei societăți care vorbesc aceeași limbă. Există nuanțe proprii pe care fiecare le conferă multor cuvinte ce constituie tezaurul idiomatic. Dialogul îi obligă pe actorii săi să se descopere reciproc.

„Sufletul omului este un sfeșnic de la domnul; el cercetează toate cămările trupului.“³ A dialoga, în sensul cel mai profund, înseamnă a-ți apropia sufletul de al celuilalt pentru a-i descoperi și ilumina interiorul.

În clipa când ajungi la o astfel de dimensiune a dialogului, îți dai seama de similitudinile pe care le împărtășești cu celălalt. Aceleași probleme existențiale, cu cerințele și multiplele lor rezolvări. Sufletul unui om se reflectă în sufletul celuilalt. Suflarea divină pe care o au amândoi știe atunci să formeze o legătură ce nu va slăbi niciodată, așa cum s-a zis: „căci sfoara pusă în trei nu se rupe degrabă“⁴.

Au fost multe momente care ne-au ajutat pe mine și pe cardinalul Bergoglio să ne apropiem și să ne cunoaștem și care au pavat o lungă potecă de întâlniri, fiecare cu specificul său.

Într-o zi, am stabilit un loc și o dată să stăm pur și simplu de vorbă. Subiectul era viața însăși cu multiplele ei fațete: societatea argentiniană, problematica mondială, manifestările josniciei și ale grandorii din jurul nostru la care asistam. Să discutăm în absolută intimitate, cu excepția prezenței Lui, pe care, deși nu îl pomeneam foarte des (era oare necesar?), îl simțeam mereu prezent.

Întâlnirile s-au repetat, fiecare cu propriile subiecte de conversație. Odată, când fixasem întâlnirea în biroul meu de la Comunitate, i-am vorbit despre unele documente înrămate care împodobesc pereții biroului. M-am oprit la câteva pagini de manuscris ale celebrului gânditor, rabinul Abraham Joshua Heschel, și la alte texte. Cu toate acestea, prietenul meu s-a oprit asupra mesajului de salut pe care îl rostise la sinagogă cu câțiva ani în urmă, cu prilejul începerii

³ Pildele lui Solomon, 20, 27.

⁴ Ecclesiastul, 4, 12.

liturghiei de anul nou evreiesc, care atârna alături de textul lui Heschel. În timp ce ordonam câteva lucruri din veșnic dezordonata încăpere, l-am observat stând în picioare în fața acelor pagini semnate și datate de el.

Eram intrigat. Oare ce-i trecea prin minte în acea clipă? Ce altceva în plus avea acel gest, în afară de a păstra și de a expune un document pe care îl consider o mărturie valoroasă a dialogului interreligios din mediul nostru? Nu l-am întrebat. Există uneori tăceri ce ascund o urmă de răspuns.

După o vreme, am stabilit să ne întâlnim în biroul lui, la Arhiepiscopie. Conversația ne-a purtat spre o discuție despre prezența sentimentului religios în poezia hispano-americană. Mi-a spus: „Am o antologie în două volume pe tema asta pe care v-o împrumut, așteptați un moment până mă duc în bibliotecă s-o caut.“ Am rămas în singurătatea micului său birou. Am studiat dulapul și fotografiile din jurul lui. Probabil că sunt ființe foarte dragi și importante pentru el, m-am gândit. Pe neașteptate, am descoperit printre ele o fotografie înrămată pe care i-o făcusem cadou: era de la o întâlnire la care participaserăm și ne fotografiaserăm împreună.

Am rămas impresionat, în tăcere. Am găsit răspunsul celui gest.

Cu ocazia acelei întâlniri, am hotărât să scriem cartea de față.

Deși orice rabin în perioada sa de formare semnează un pact special cu Dumnezeu, căci, în calitate de maestru al Legii, își asumă datoria de a fi paradigma ei mai mult decât orice alt evreu, când își începe activitatea, angajamentul lui față de Creator se revarsă asupra oamenilor. Asemenea prorocilor, după momentele de înălțare spirituală în solitudine, trebuie să revină printre oameni și să-i învețe pornind de la spiritualitatea pe care au dobândit-o. Dat fiind că dimensiunea spirituală dobândită în mod individual are sens, după spusa textelor biblice, atunci când este împărtășită cu mai mulți indivizi.

Cu toate că rabinii folosesc mai mult cuvântul rostit, întotdeauna în spatele acestuia se ascunde chemarea de a șlefui vorbele și de a le plăsmui în texte scrise. Cuvintele se pot estompa ori răstălmăci odată cu trecerea vremii. Conceptele scrise rămân, stau mărturie și le permit multora să aibă acces la ele.

Pe mine și pe cardinalul Bergoglio ne unesc aceste două învățăminte. Preocuparea noastră permanentă, tema centrală a conversațiilor noastre, au fost și sunt individul și problemele sale. Obișnuim să

dăm prioritate spontaneității orale, nu structurării textului scris. Așa încât a zugrăvi într-o carte intimitatea dialogurilor noastre a însemnat unirea cu aproapele, oricine ar fi acesta. Transformarea dialogului în conversație cu mai mulți înseamnă dezgolirea sufletelor, acceptând toate riscurile pe care le implică, dar profund convinși că aceasta este calea unică a cunoașterii ființei umane ce ne poate apropia de Dumnezeu.

Frontispiciul ca oglindă

JORGE BERGOGLIO

Rabinul Abraham Skorka face o trimitere într-un text la frontispiciul Catedralei Metropolitane care înfățișează întâlnirea lui Iosif cu frații săi. Decenii de neînțelegeri se sfârșesc cu această îmbrățișare. Însotită de plâns și de o întrebare plină de iubire: tata mai trăiește? Nu fără motiv, în vremurile organizării statului național, a fost pusă acolo această imagine: reprezintă aspirația de reîntâlnire a argentinienilor. Scena indică efortul de a instaura o „cultură a întâlnirii“. Nu o dată, m-am referit la dificultatea pe care o avem noi, argentinienii, de a consolida această „cultură a întâlnirii“; mai curând ne seduc împrăștierea și prăpăstiile create de istorie. Uneori, ajungem să ne identificăm mai mult cu cei ce înalță ziduri decât cu cei ce înalță poduri. Lipsesc îmbrățișarea, plânsul și întrebarea legată de tată, de bogăție, de rădăcinile patriei. Lipsește dialogul.

Oare este adevărat că noi, argentinienii, nu vrem să dialogăm? N-aș spune asta. Cred că mai degrabă cădem victime ale unor atitudini ce nu ne permit să dialogăm: predominanța, incapacitatea de a asculta, încleștarea limbajului în comunicare, descalificarea *a priori* și atâtea altele.

Dialogul se naște dintr-o atitudine de respect pentru o altă persoană, din convingerea că celălalt are de spus ceva interesant, și presupune să facem loc în inima noastră punctului său de vedere, părerii și propunerilor sale. A dialoga implică o primire cordială, și nu o condamnare prealabilă. Pentru a dialoga, trebuie să știi să întinzi punți, să-ți deschizi ușa casei și să oferi căldură umană.

„Capodopera Domnului este omul.“

„Viața creștinească este un soi de atletism, de înfruntare, de competiție, în care trebuie să ne lepădăm de lucrurile ce ne despart de Dumnezeu.“

„Îi spun omului că nu trebuie să-L cunoască pe Dumnezeu din auzite.“

„Trebuie să fim coerenți cu mesajul pe care ni-l transmite Biblia: orice om este imaginea lui Dumnezeu, indiferent dacă este credincios sau nu.“

„A ucide în numele lui Dumnezeu este o blasfemie.“

„Omul religios integru este numit omul drept, care le aduce dreptatea celorlalți.“

PAPA FRANCISC

CURTEA VECH E

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

incepi să afli

ISBN 978-606-588-641-4

9 786065 886414